

MARK TWAIN

AVENTURILE LUI TOM SAWYER

Traducere: ALEXANDRU ANDREI

Ilustrații: KARINTHY FRIGYES

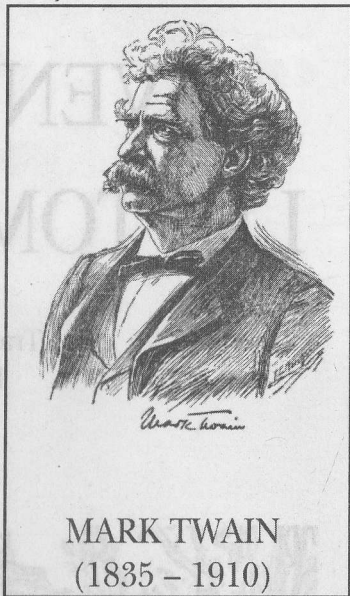

REGIS

PREFAȚA

Mai toate aventurile descrise în cartea aceasta sunt întâmplări adevărate; una sau două din ele sunt ale mele proprii, celelalte sunt ale foștilor mei colegi de școală.

Huck Finn este un personaj real: Tom Sawyer de asemenea, dar nu este un personaj de sine stătător, căci figura lui e o îmbinare de caractere. Superstițiile ciudate de care amintesc aici erau foarte răspândite printre copiii și sclavii din vestul Americii, cu treizeci-patruzeci de ani înainte de a scrie această carte. Deși am scris povestirea de față mai mult pentru a dărui câteva clipe de destindere celor tineri, nădăjduiesc că ea va fi luată în seamă și de oamenii mari, căci intenția mea este să le reamintesc și lor în chip plăcut cum erau odinioară, cum simțeau, cum gândeau, ce vorbeau și ce năzbătii ciudate puneau uneori la cale.

MARK TWAIN
 (1835 – 1910)

AUTORUL

Editura REGIS

www.regiseditura.ro

Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

Tipar executat la:

EVEREST
 din 1996
 : TIPOGRAFIA

CAPITOLUL I

—Tom!

Niciun răspuns.

—Tom!

Liniște.

—Unde o fi dispărut, Doamne, că doar acu' l-am văzut?
 Tom, n-auzi?

Bătrâna femeie își potrivi ochelarii și privi deasupra lor în cuprinsul odăii; îi împinse apoi pe frunte și se uită dedesubtul lor. Rar de tot sau aproape niciodată nu privea prin ei la un lucru atât de neînsemnat cum era un băiețel ca Tom. Ea își socotea ochelarii drept o podoabă și nu se îndura să-i uzeze. Avea ochi buni și putea vedea tot atât de bine și prin roțile mașinii de bucătărie. S-a uitat în jurul ei, apoi s-a potolit puțin dar, parcă dorind să fie auzită de mobilele din casă, strigă:

—Să știi, că dacă pun mâna pe tine...!

Nici nu și-a isprăvit vorba și a început să scormonească pe sub pat cu coada măturii. Dar zadarnic! A reușit doar să-l deranjeze pe motanul ei favorit din culcuș, care de frică a fugit afară, miorlăind.

Bătrâna s-a ridicat și gâfâind de oboseală, a zis:

—Ah! Ce bătaie am să-i trag...

S-a dus la ușă și a aruncat o privire de-a lungul tufelor de

pătlăgele roșii de lângă gard. Dar Tom, nicăieri. Scoasă din răbdare, ea a strigat din toate puterile:

—To-om!

Deodată s-a auzit o fâșâială ușoară și când a întors capul, ce-i văzură ochii? Un băiețan voinic, care căuta să se strecoare pe lângă ea.

—Așa! Va să zică, aici mi-ai fost. Ce făceai?

—Nimic!

—Cum, nimic? Ia te uită la mâinile și la gura ta. Ce-s petele astea pe tine?

—Nu știu, mătușico.

—Dar eu știu. Sunt de marmeladă. Ți-am spus de o mie de ori că dacă te mai prind la marmeladă e vai de pielea ta! Dă nuiaua încoace!

Nuiaua începu să tremure amenințătoare.

—Vai, mătușico, ia vezi, ce-i la spatele matala?

Bătrâna s-a întors iute, dând drumul băiatului, care într-o clipă s-a repezit la gard și l-a sărit dintr-un salt. Mătușa Polly rămase mută de uimire, apoi începu să râdă cu blândețe:

—De câte ori m-a păcălit puștiul în felul acesta și încă nu m-am învățat minte, să nu-l slăbesc din ochi. Dar prostia bătrânească e cea mai mare dintre prostii. Și apoi vorba aceea: calul bătrân nu se-nvață în buiestru*. Dar puștiul meu vine întotdeauna cu un șiretlic nou, pe care niciodată nu-l pot ghici. De unde nici nu gândești, răsare și când mă simte că nu-s destul de supărată ca să-i ard o palmă, hop și el, și mă face să râd. Martor mi-e Dumnezeu că nu-mi pot face datoria așa cum trebuie față de băiatul ăsta. Știu bine că păcătuiesc și față de el și față de mine și gândul acesta mă face să sufăr. E băiatul răposatei mele surori și oricum, nu-l pot lăsa de capul lui, cu toate că mă doare când trebuie să-l pedepsesc. Acum

* buiestru - mers rapid și legănat al calului; umbrel special al unor animale care calcă deodată cu amândouă picioarele din aceeași parte.

se va juca toată după-amiaza iar mâine, drept pedeapsă, o să fiu nevoită să-l pun să muncească. E foarte greu să-l faci să lucreze în zi de sărbătoare, când toți băieții se bucură de libertatea vacanței. Fuge de lucru ca dracu' de tămâie și nu-și dă seama că dacă îl las de capul lui, o să fie vai de el!

Tom a avut o după-amiază plăcută. Sătul de joacă, s-a întors acasă tocmai la timp ca să-i ajute micului Jim - un băiețel negru ca smoala - să spargă lemne pentru a doua zi și să facă surcele pentru masa de seară. Până să isprăvească Jim, Tom i-a povestit aventurile lui din după-amiaza aceea.

Sid, fratele mai mic al lui Tom, își vedea de treabă adunând așchiile, deoarece el era un băiat cuminte și nu-i plăceau nebuniile. Tom șterpeliase o bucată de zahăr și tocmai când ronțăia mai cu poftă, a apărut mătușa Polly. Ea a început să-i pună fel de fel de întrebări cu tâlc ascuns, spre a-l atrage pe Tom pe panta destăinuirilor. Ca orice femeie simplă, ea își închipuia că are talentul de a pătrunde în taina lucrurilor ascunse și îi plăcea să privească efectul uneltirilor ei șirete, dar destul de lămurite. Așa că a spus:

—Era foarte cald la școală astăzi, nu-i așa, Tom?

—Mare căldură, nu-i așa?

—Și n-aveai chef deloc să te duci la gârlă, Tom?

O bănuială nelămurită i-a încolțit lui Tom în suflet.

—Nu, nu! Nu prea! răspuse Tom.

Bătrâna întinse mâna și pipăind cămașa lui Tom, zise:

—Cu toate astea, acum nu ți-e prea cald.

În sinea ei se bucura. Cercetând cămașa, ea urmărea un scop la care nimeni nu s-ar fi gândit. Tom însă o cunoștea bine și ghicindu-i gândul, răspuse ca pentru a se apăra:

—Cineva m-a stropit cu apă și nici până acum nu mi s-a uscat părul. Vezi?

Ideea că un amănunt atât de neînsemnat îi putea scăpa din vedere, o tulbură pe mătușa Polly. Dar îi veni o altă idee mai năstrușnică:

—Pentru că te-a stropit cineva cu apă nu trebuia să-ți descoși gulerul, nu-i așa, Tom? Descheie-te la haină!

Îngrijorarea lui Tom se risipi, își descheie haina. Gulerul era bine prins la locul lui.

—In sfârșit, să lăsăm asta. Vezi Tom, sunt aproape sigură că ai sărit capra toată după-amiaza și că ai fost la gărlă. Dar te iert. Hai, nu-mi mai fă mutra asta de curcă plouată, Tom!

Era pe de o parte mahnită, că toată iscusința ei dăduse greș; pe de altă parte, era bucuroasă fiindcă de data aceasta băiatul se purtase cum trebuie.

Dar Sidney zise:

—Dacă nu mă-nșel, i-ai prins gulerul cu ață albă și acum e neagră.

—Așa-i! Cu ață albă! Tom!

Dar Tom nu mai așteptă cele ce aveau să urmeze și zbughind-o pe ușă, strigă:

—Las' mă Sidy, că-ți trag eu un toc de bătaie, de ai să mă ții minte!

Când se simți în siguranță, ridică reverul hainei. Două ace, unul cu ață albă, celălalt cu ață neagră, erau înfipite în rever. Tom le privea și bombănea:

—Nu băga de seamă, dacă nu-i spunea Sid. Mătușica mi-1 coase când cu ață albă, când cu ață neagră, cum se nimerește. Dar las', mă Sidy, mă. Să nu-mi zici pe nume de nu te-oi cotonogi, de o să mă ții minte!

Tom nu era un băiat model, iar pe Sid, recunoscut ca model al orașului, nu-1 putea suferi și-i era silă de el.

În mai puțin de două minute și-a uitat cu totul de necazuri, nu fiindcă ar fi fost mai puțin importante decât ale unui om matur, ci fiindcă în mintea lui își făcuse loc un nou și puternic interes, ca într-a unui om în toată firea, care în goana după o nouă încercare a norocului își uită de toate necazurile. Noul interes se datora unui obiect foarte frumos: un fluier prețios, pe care-1 căpătase de la un negru și din care dorea să fluiera

acum nestingherit. Desigur că cititorii știu cum arată un astfel de fluier, cu care poți imita cântecul pitulicii.

Tom porni fluierând de-a lungul străzii, vesel și cu inima plină de mulțumire. Se simțea ca un astronom care a descoperit o planetă nouă.

Amurgul verii se prelungea. Nu se întunecase încă. Înaintea lui s-a ivit un străin. Era un băiat ceva mai răsărit decât el. Un nou venit de orice sex sau de orice vârstă stârnea imediat curiozitatea în micul și sărăcăciosul orașel St. Petersburg. Băiatul acesta era bine îmbrăcat, prea bine chiar pentru o zi de

lucru; haina lui, încheiată până la gât și cu centură, era nouă-nouță, ca și pantalonii de altfel, și în afară de asta mai avea și ghete în picioare. Ba purta și o cravată frumoasă de mătase. Mutra lui de orașean îl săcâia pe Tom. Cu cât se uita mai mult la această arătare minunată, cu atât acesta strâmba din nas la îmbrăcămintea jerpelită a lui Tom. Tăceau amândoi. Dacă unul se mișca, se mișca și celălalt, dar în cerc, numai unul în jurul celuilalt, în timpul acesta se uitau țintă unul la altul, în cele din urmă, Tom spuse:

—Eu te pot trânti la pământ!

—La încercă!

—Ai să vezi că pot!

—Nu cred!

—Ba pot!

—Nu poți!

—Ba pot!

—Nu poți!

O pauză de încordare. Apoi Tom întrebă:

—Cum te cheamă?

—Nu te privește.

—Ba dacă vreau, o să mă privească!

—Și de ce nu vrei chiar acum?

—N-avea grijă, o să vreau. Faci pe grozavul, hai?

—Ei, ce mai aștepți?

—Crezi că ești mai tare ca mine? Păi, dacă vreau te trântesc cu o singură mână.

—Bine, mă! Dar de ce nu faci ceea ce spui?!

—[ți arăt eu acum, dacă faci pe prostul cu mine.

—Zău! Nu mai spune... am mai văzut eu mulți ca tine.

—Mă frumosule, te crezi mare și tare? Ce mai pălărie ai în cap! Ha, ha, ha!

—Dacă nu-ți place, fă-mi-o mototol! Dar când voi pune mâna pe tine, ce te-oi mai cotonogi!

—Mă, mincinosule, mă!

—Mai mincinos ca tine?

—Mincinosule, fricosule, prostule! Hai, cară-te de aici!

—Mă, dacă mai scoți o vorbă, praf te fac!

—Așa crezi tu!

—Ai să vezi!

—Ce mai aștepți? Nu știi decât să trăncănești.

—Fricosule! Ești un fricos de n-ai pereche!

—Eu fricos?

—Tu.

—EU?

—Da, tu.

Altă pauză și alte învârtituri în cerc. Acum se apropiaseră, umăr la umăr. Tom a reluat ostilitățile:

—Pleacă de aici!

—Pleacă tu!

—Nu vreau!

—Nici eu!

Stăteau înfipti unul lângă altul gata să se încaiere, dar nici unul nu îndrăznește să facă vreo mișcare. După o așteptare plină de înfrigurare, Tom spuse:

—Ești un fricos și un nătărău. Am să te spun fratelui meu mai mare și are să te snopească în bătaie.

—Ce-mi pasă mie de fratele tău mai mare? Eu am un frate și mai mare, care o să-l arunce pe al tău peste gard ca pe o minge. (Frații aceștia erau amândoi imaginari).

—Mînți, mă!

—Ba tu mînți!

Cu degetul mare al piciorului Tom trase o linie în praful străzii, zicând:

—Cine îndrăznește să treacă peste linia asta, mănâncă bătaie.

Celălalt o trecu îndată și zise:

—Să văd, cine-i în stare să mă bată?

—Mă, nu te juca tu cu dracu'. Caută-ți mai bine de drum.

—Păi, n-ai spus tu că mă bați, dacă trec peste linie?

—Te bat dacă nu-mi dai doi gologani.

Noul venit scoase din buzunar două monede de aramă și i le întinse în bătaie de joc. Tom le luă și le azvârli la pământ.

În clipa următoare s-au încăierat amândoi în praful uliței: încârligați ca doi cotoi se tăvăleau, sfâșiindu-și hainele, smulgându-și părul și strivindu-și nasurile. În învălmășeală, printre bătaii și ghionturi, Tom se trezi deodată călare pe adversarul său, pe care-l ținea strâns cu picioarele și-l lovea sălbatic cu pumnii.

—Na, mă! Să nu zici că n-ai de-ajuns!

Băiatul se lupta să scape din strânsoare și țipa cât putea.

—Na, să te sature! Și loviturile cădeau cu nemiluita. Să te

Libris .RO
înveți minte și să bagi de seamă cu cine vorbești! Să nu mai fii mitocan altă dată, mă!

Băratul s-a desfăcut într-un târziu de sub apăsarea lui Tom și a plecat scuturându-și hainele și sughițând. Uitându-se peste umăr, îi arăta prin gesturi lui Tom ce o să pățească data viitoare când va pune mâna pe el. Tom i-a răspuns prin diferite strâmbături, apoi a plecat foarte mulțumit de sine. Însă, de îndată ce i-a întors spatele, celălalt a înșfăcat o piatră, a aruncat-o și l-a nimerit drept între umeri, după care a luat-o la fugă. Tom s-a luat după el până acasă, și astfel a aflat unde locuia. S-a postat la poartă și l-a pândit un timp, doar-doar va ieși. Dar acesta se ascunsese în casă, în dosul perdelei și când l-a zărit, i-a dat cu tifla*.

Într-un târziu, s-a ivit în ușă mama dușmanului și l-a apostrofat:

—Derbedeule! Ești un stricat și un descreierat! Ia-ți catrafusele și cară-te. Să nu te mai văd în ochii mei!

Tom a plecat satisfăcut de faptul că i-a arătat neobrăzatului cu cine are de-a face.

Târziu, pe înserate, când Tom se furișea cu mare băgare de seamă pe fereastră, a nimerit drept în brațele mătușii Polly care, văzând în ce hal sunt hainele lui, a luat hotărârea ca a doua zi să-l țină acasă și să-l pună la o treabă folositoare.

CAPITOLUL II

În dimineața aceea de sâmbătă soarele strălucea surăzător, iar lumea se redeștepta proaspătă, fremătând de bucuria vieții. Inimile tresăltau de voie-bună. Fețele oamenilor erau

* tifla - gest batjocoritor făcut cu palma întinsă, cu degetul mic apropiat de vârful nasului și cu celelalte degete desfăcute.

luminate de fericire. Pomii își desfăceau mugurii și aerul era înmiresmat de florile lor. Dincolo de orașelul pe care îl domina, dealul Cardiff era îmbrăcat în verdeață, și din depărtare semăna cu un tărâm al făgăduinței.

Tom se ivi pe trotuar cu o găleată plină cu var într-o mână și cu o bidinea în cealaltă. Măsură din ochi gardul și bucuria i se prefăcu în jale, iar în inima lui se cuibări mâhnirea. Gardul avea treizeci de metri în lungime și doi metri înălțime!

Se resemna doar cu gândul că viața e un adevărat iad. Inmuie bidineaua în var și trase o dără de-a lungul unei șipci: repetă această lucrare o dată și încă o dată; compară dâra atât de puțintică făcută de el cu întreaga lungime a gardului nevăruit și își pierdu curajul. Deznădăjduit, se lăsă pe o ladă de lemn. În clipa aceea din poartă se ivi Jim cu o găleată de apă în mână, cântând „Buffalo Gals!”

Căratul apei cu găleata de la cișmeaua cu pompă nu fusese pentru Tom o îndeletnicire prea plăcută până atunci. Acum, însă, i se părea o adevărată izbăvire, își aminti că în jurul cișmelei era întotdeauna adunată o ceată de copii albi, mulatri și negri și mai cu seamă fete, care, până să le vină rândul, făceau schimb de jucării, zburdând și încăierându-se adesea.

Cu toate că cișmeaua se afla la o depărtare de numai o sută cincizeci de metri, Tom ținea minte că Jim zăbovea întotdeauna cel puțin o oră la cișmea și niciodată nu se înapoia dacă nu venea cineva să-l aducă acasă. Așa că îi spuse:

—Ia ascultă Jim; aduc eu apă, vrei să spoiești tu în locul meu?

Jim clătină din cap și-i răspunse:

—Nu pot, dom'le Tom. Cucoana mi-a poruncit să mă duc după apă și să nu m-apuc de prostii pe drum. Și mi-a mai spus că dacă mă vei ruga să spoiesc, să-mi văd de treabă, că nu pe mine m-a pus să spoiesc.

—Nu te uita la ce spune dânsa, Jim. Așa-i ea întotdeauna.

Dă găleata încoace și cât ai bate din palme, mă și întorc cu ea. Și dacă te-o prinde cucoana, să nu-mi zici pe nume!

—Nu pot, zău, dom'le Tom. Află cucoana și-mi rupe urechile. Așa mi-a spus.

—Dânsa nu bate pe nimeni niciodată, cel mult îți dă un bobârnac

În scăfârlie. Ei și, doar nu vei plânge pentru atâta lucru? Te sperie doar cu vorba, Jim, nu știi? Uite, îți dau o bilă. O bilă cu dungi, mă!

Jim începu să șovăie.

—Ascultă Jim, e cu dungi albe și câștigă de te sperii.

—Te cred, dom'le Tom și așa face bucuros târgul, dar mi-e grozav de frică de cucoana.

Jim era un biet copil și prea era mare ispita ca să se poată împotrivi. Puse găleata jos și luă în mână bila cu dungi albe. Dar în clipa următoare o aruncă și porni în fugă spre cișmea, alergând cât îl țineau picioarele. Neavând încotro, Tom se apucă să spoiască de zor.

Mătușa Polly, care se întorcea de la câmp, se uită să vadă ce face Tom. Văzând cum muncește băiatul, plecă foarte mulțumită.

Puțin după aceea însă, zelul lui Tom a scăzut, începuse să se gândească la jocurile plănuite pentru acea zi și a fost cuprins de jale. În curând ceilalți băieți vor trece pe acolo cu

tot alaiul lor neastâmpărat și vor face haz de îndeletnicirea lui. Gândul acesta îl apăsa grozav. Scoase la iveală toată averea ce o adunase, zi cu zi, și o cercetă: frânturi de jucării, bile și alte fleacuri. Ce nu și-ar putea cumpăra cu ele! Resemnat, vârî totul în buzunar.

—Aș da totul pentru o oră de libertate, zise el.

În această clipă de neagră deznădejde un gând năstrușnic îi străfulgera mintea. Puse mâna pe bidinea și începu să spoiască pe îndelete.

Tocmai atunci se ivi Ben Rogers, cel mai temut zeflemist* dintre toți băieții. Ben țopăia de colo până colo, ca un ied neastâmpărat. Morfolea dintr-un măr și scotea ba câte un chiot subțire, ba câte un șuierat gros, ceea ce însemna că face ca vaporul.

Când s-a apropiat suficient de Tom, Ben își micșoră viteza, vira spre mijlocul străzii, apoi se plecă adânc peste bord, cercetând cu luare aminte ancorajul și socotind adâncimea potrivită pentru a putea ancora. Ben era în același timp vapor, căpitan și semnalizator, astfel că trebuia să se închipuie pe puntea de comandă, de unde dădea ordine, pe care le executa tot el.

—Oprește! Cline, cline, cline! Se întoarse încet și spre trotuar. Ține pupa! Cline, cline, cline! întinse brațele înainte și se dădu puțin în spate. Ține prora! Cline, cline, cline! Ci-ci-ci-ci-ci!

În acest timp își învârtea brațul drept cu iuțeală, închipuind roata vaporului.

—Tribord! strigă el și învârți brațul stâng.

—Tribord! Oprește! Cline, cline, cline! Acostează! Ș-ș-ș-ș-ș-ș-ș-ș-ș-ș-ș-ș! Gata căpitane!

Tom își vedea de treabă, prefăcându-se că nu bagă de seamă vaporul. O clipă Ben se uită urât la el, apoi zise cu compătimire:

* zeflemist - ironic, batjocoritor.